

Resultaat klankbordgroepbijeenkomst docenten bij ministerie OCW 2 april 2009

Inleiding

Het ministerie van OCW acht het van groot belang dat bij de totstandkoming van het "Uitvoeringsplan taal en rekenen mbo" de expertise en ervaringen van docenten – als ervaringsdeskundigen - benut wordt. Daarom is in april 2009 een klankbordgroepbijeenkomst georganiseerd met een kleine twintig docenten uit het mbo. Organisatieadviesbureau Van Beekveld & Terpstra heeft de bijeenkomst geleid en met behulp van mindmapping de ideeën, suggesties en gedachten ten aanzien van het verbeteren van de taal- en rekenprestaties in kaart gebracht.

Een mindmap is een methode waarmee vanuit een centraal thema verwante aspecten en eventuele bijzaken grafisch worden weergegeven. Tijdens de bijeenkomst is het centrale thema als volgt geformuleerd: "Wat hebben docenten nodig om de taal- c.q. rekenprestaties te verbeteren?". Daaraan is de vervolgvraag gekoppeld: "Wat kunnen betrokkenen (het mbo, het ministerie van OCW of anderen) doen om dit te realiseren?".

Mindmap Taal

De docenten die de Taalmindmap hebben ontwikkeld, hebben een aantal aspecten benoemd die zij van belang achten om de taalprestaties te kunnen verbeteren.

Hieronder is puntsgewijs een aantal elementen opgenomen die in de discussie aan bod zijn gekomen.

- * De ontwikkeling van het beleid ten aanzien van taal moet worden ontwikkeld vanuit een duidelijke visie; zowel visie vanuit de overheid als vanuit de mbo-instellingen.
- * De visie van mbo-instellingen zou kunnen worden verwoord in een Taalbeleidsplan. Dit beleidsplan zal tevens een relatie moeten hebben met andere beleidsterreinen, waaronder het personeelsbeleid.
- * Bij de ontwikkeling van het taalbeleid is de rol en positie die de overheid inneemt een aandachtspunt op meerdere terreinen:
 - Ten aanzien van de rol van de overheid zijn de opvattingen uiteenlopend. Aan de ene kant wordt de behoefte gevoeld aan duidelijke handvatten (sturende rol), aan de andere kant wordt de implementatie van het beleid als een verantwoordelijkheid van het mbo gezien en worden heldere kaders (dienstverlenende en stimulerende rol) voldoende geacht.
 - Cruciaal element in het verhogen van de taalprestaties is een gevoel van urgentie. Hierin wordt een rol voor de overheid gezien; zij moet (externe) druk blijven uitoefenen. Tegelijkertijd is geconstateerd dat het verhogen van de taalprestaties tijd kost. Hier zal een balans in moeten worden gevonden.
 - Een ander element dat bijdraagt aan een succesvol traject is een cyclische aanpak. Onderdeel van deze cyclus is de terugkoppeling over de voortgang (de resultaten en opbrengsten) van het mbo aan het ministerie.

- Tevens is in de sessie een landelijke campagne als suggestie genoemd. Deze campagne met leerlingen als doelgroep zou meer bewustwording moeten creëren ten aanzien van het belang van een goede taalbeheersing.
- * Het is van belang dat er beroepsgerichte leermiddelen ontwikkeld worden op het juiste niveau. Bij de ontwikkeling van leermiddelen moet een balans worden gevonden tussen leermiddelen die aansluiten bij de belevingswereld van de leerling en ‘ouderwetse’ methoden. Om de leermiddelen op goede wijze te kunnen ontwikkelen is helderheid ten aanzien van de taalniveaus een van de randvoorwaarden.
- * Heldere taalniveaus zijn tevens een voorwaarde om doorgaande leerlijnen te kunnen ontwikkelen, zowel tussen de verschillende niveaus van het MBO als met VMBO en HBO.
- * Bij het verhogen van het taalniveau wordt het werkveld als belangrijk, maar lastig te beïnvloeden element aangemerkt. Het taalniveau van de leermeesters biedt ruimte voor verbetering; hiervoor is de ontwikkeling van feedbackmechanismen wenselijk. Kenniscentra kunnen in deze wellicht een rol spelen.
- * De deskundigheid ten aanzien van specifieke taalachterstanden (waaronder bijvoorbeeld NT2 problematiek en dyslexie) wordt als middel gezien dat kan bijdragen aan het verhogen van prestaties op taalgebied.

Aan het eind van de bijeenkomst is iedereen de gelegenheid geboden een slotopmerking te maken. Dit heeft twee aanvullende punten opgeleverd:

- * Logopedie en zorgverzekeringen
- * De integratie van NT1 en NT2

Mindmap Rekenen

De docenten die de Rekenmindmap hebben ontwikkeld, hebben een aantal aspecten benoemd die zij van belang achten bij de inspanningen die verricht gaan worden om het niveau van rekenen in het mbo te verbeteren. Deze aspecten zijn weergegeven in de mindmap rekenen. Op deze plaats zullen een aantal opvallende punten worden besproken die in de discussie omtrent het opstellen van de mindmap rekenen naar voren zijn gekomen.

In de discussie omtrent de verbetering van het rekenniveau is voornamelijk gesproken over concrete maatregelen die kunnen worden uitgevoerd om het rekenniveau te verbeteren. Ten grondslag aan de discussie over rekenen ligt de veronderstelling dat rekenen meer is dan het vak rekenen/wiskunde alleen. In alle vakken in het mbo komen namelijk rekenelementen terug.

Het verbeteren van het rekenniveau van leerlingen start bij het verbeteren van het rekenonderwijs dat wordt gegeven in het mbo. Het niveau van rekenonderwijs kan op verschillende manieren worden verbeterd en hangt af van veel verschillende aspecten. Een belangrijke rol is hierin weggelegd voor de overheid, de overheid speelt immers een cruciale rol in de ontwikkeling van rekenbeleid.

Vanuit de klankbordgroep zijn verschillende maatregelen benoemd die de overheid zou kunnen uitvoeren om het rekenniveau te verbeteren. De docenten van de klankbordgroep benadrukken de

noodzaak van een duidelijke visie op de ontwikkeling van het rekenonderwijsniveau. In deze visie moet ruimte zijn voor een aantal aspecten.

- * Zo moet rekenen worden gezien als een product van elke leraar, en niet enkel van de docent wiskunde. De integratie van het vak rekenen in andere vakken binnen het mbo is een cruciale aangelegenheid. Daarnaast dienen taken van de wiskundeleraar te worden afgebakend van taken die andere docenten uitvoeren aangaande het rekenen.
- * Binnen het mbo zijn per vakgebied specifieke rekenvaardigheden noodzakelijk, hiermee dient rekening te worden gehouden bij het opstellen van een beleidsplan rekenen.
- * Het is van belang dat rekenen als 'leuk' wordt ervaren. Daarnaast moet het belang van het vak worden benadrukt. In de discussie werd ingebracht dat dit motiverend werkt voor leerlingen. Ludieke – landelijke of regionale – acties en aansprekend en aantrekkelijk lesmateriaal kunnen hieraan bijdragen.

Andere maatregelen die vanuit de overheid kunnen worden geïnitieerd zijn:

- * Op het gebied van de extra rekengelden zouden geormerkte gelden moeten worden gereserveerd die voor het rekenonderwijs zijn bestemd. Daarnaast is controle aangaande besteding van deze geormerkte gelden noodzakelijk.
- * Ten aanzien van het curriculum zou er een vakdidactiek voor het rekenonderwijs moeten worden ontwikkeld. Deze vakdidactiek zou richting kunnen geven voor de docenten in het mbo.
- * Om deze vakdidactiek voor rekenen op een goede manier te kunnen ontwikkelen is inzicht in de kennisniveaus een noodzakelijke voorwaarde. Hierbij wordt voorgesteld de referentieniveaus van Meijerink te koppelen aan het raamwerk rekenen.

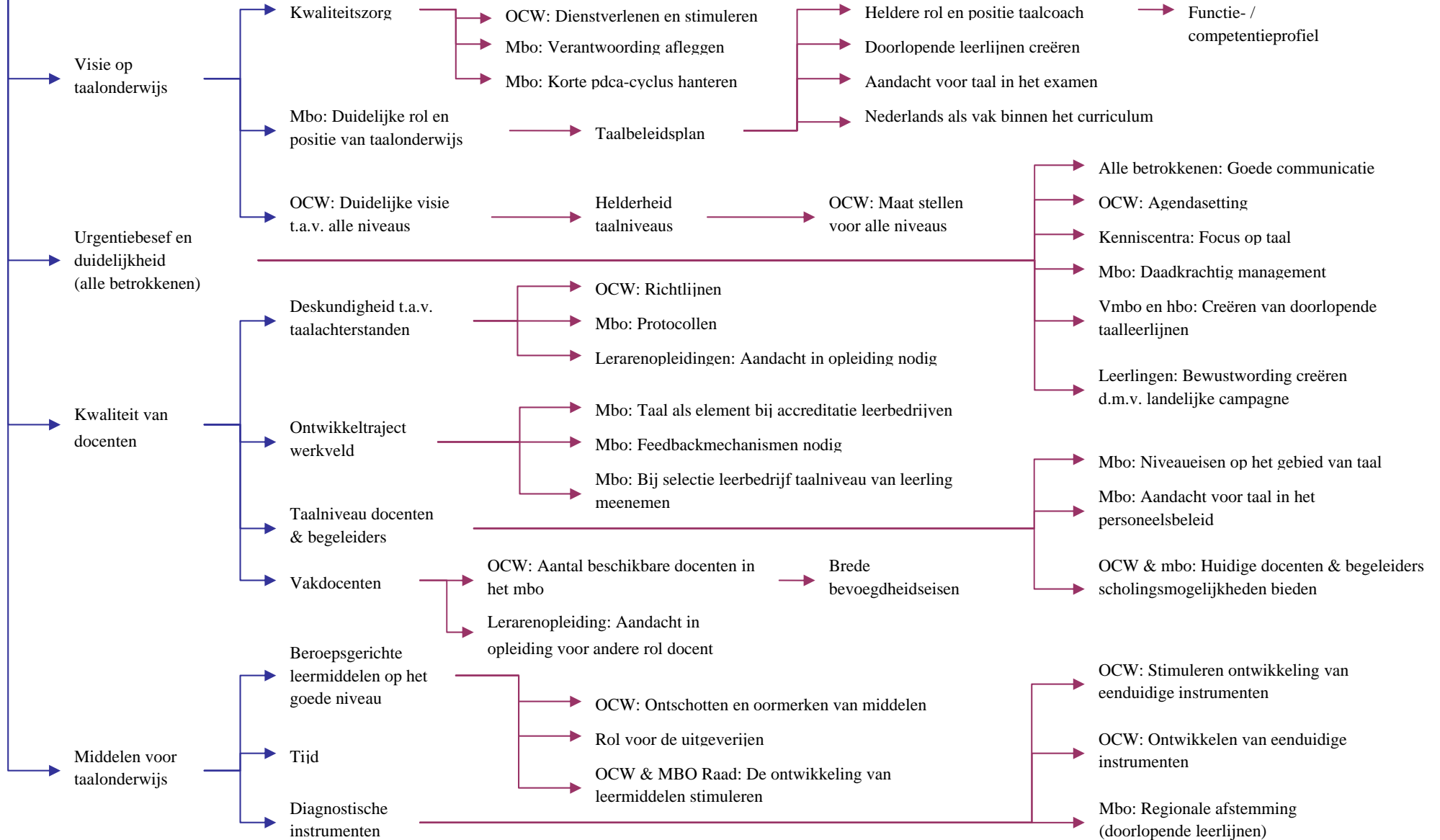
Tevens is de rol die de mbo-scholen zelf kunnen spelen in het verbeteren van het rekenniveau belicht. In de discussie zijn de volgende aspecten benadrukt die verbetering behoeven:

- * Het rekenniveau van docenten is niet van het gewenste niveau en dient te worden verbeterd. Hiervoor zijn verschillende methoden denkbaar: na- en / of bijscholing en kennisdeling binnen het roc en op schooloverstijgend niveau. Tevens ontbreekt het docenten aan kennis aangaande specifieke rekenleerstoornissen als dyscalculie.
- * Binnen mbo-instellingen is er onvoldoende zicht op het ingangsniveau en de gebruikte rekenmethoden van leerlingen. Een aanvangstoets waarin het niveau van de leerling wordt geëvalueerd kan inzicht verschaffen in de noodzakelijke lesstof. Daarnaast kan op basis van deze evaluatie inzicht worden verkregen in de leerdoelen en het eindniveau van de leerling.
- * Vervolgens is in de discussie benadrukt dat rekenen continue onderdeel dient uit te maken van de lesstof. Rekenen moet structureel en regelmatig worden behandeld om terugval te voorkomen. Rekenen dient onderdeel uit te maken van het curriculum tot en met klas 4 in het vmbo, om zo het niveau op peil te houden.

Tot slot werd in de discussie benadrukt dat de overheid in samenwerking met de mbo-instellingen tot gemeenschappelijk beleid dient te komen, om zo tot betere prestaties te komen.

Wat hebben docenten nodig om de taalprestaties te verbeteren?

Wat kunnen betrokkenen (het mbo, het ministerie van OCW of anderen) doen om dit te realiseren?

Wat hebben docenten nodig om de rekenprestaties te verbeteren?

Wat kunnen betrokkenen (het mbo, het ministerie van OCW of anderen) doen om dit te realiseren?

